

УДК: 378:37.032

ПІДГОТОВКА ДИЗАЙНЕРІВ ДО РОЗВИТКУ КАР'ЄРИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ НА РИНКУ ПРАЦІ

кандидат педагогічних наук, Алексєєва С. В.

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, Україна, Київ

Обґрунтовано сутність професійної дизайнерської кар'єри та зміст поняття конкурентоспроможності. Визначено основні напрями професійної підготовки дизайнерів до розвитку кар'єри, зокрема, формування кар'єрних орієнтацій, кар'єрних очікувань та кар'єрної компетентності майбутніх фахівців. Проаналізовано умови впровадження системи підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри як поліфункціональної моделі професійного формування фахівця як суб'єкта конкурентоспроможності на ринку праці. Виявлена необхідність формування психологічної готовності, що забезпечить здатність майбутніх фахівців займати активну позицію з кар'єрного розвитку, його планування, здатності мобілізувати особистісний потенціал заради досягнення конкурентоспроможності на ринку праці. Запропоновано впровадження психолого-педагогічного супроводу в процесі підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку кар'єри, що сприятиме поглибленню розуміння професійних можливостей та ціннісному ставленню до професійної кар'єри як до процесу управління професійним життям.

Ключові слова: професійна кар'єра, кар'єрні орієнтації, конкурентоспроможність, психологічна готовність, психолого-педагогічний супровід.

кандидат педагогических наук, Алексеева С. В. Подготовка дизайнеров к развитию карьеры как фактор формирования конкурентоспособности специалистов на рынке труда // Институт профессионально-технического образования НАПН Украины, Украина, Киев

Обоснована сутність професійної дизайнерської кар'єри та зміст поняття конкурентоспроможності. Визначено основні напрями професійної підготовки дизайнерів до розвитку кар'єри, зокрема, формування кар'єрних орієнтацій, кар'єрних очікувань та кар'єрної компетентності майбутніх фахівців. Проаналізовано умови впровадження системи підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри як поліфункціональної моделі професійного формування фахівця як суб'єкта конкурентоспроможності на ринку праці. Виявлена необхідність формування психологічної готовності, яка забезпечить здатність майбутніх фахівців займати активну позицію з кар'єрного розвитку, його планування, здатності мобілізувати особистісний потенціал заради досягнення конкурентоспроможності на ринку праці. Запропоновано впровадження психолого-педагогічного супроводу в процесі підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку кар'єри, що сприятиме поглибленню розуміння професійних можливостей та ціннісному ставленню до професійної кар'єри як до процесу управління професійним життям.

труда. Предложено внедрение психолого-педагогического сопровождения процесса подготовки будущих дизайнеров к развитию карьеры, которая будет способствовать углублению понимания профессиональных возможностей и ценностному отношению к профессиональной карьере как к процессу управления профессиональной жизнью.

Ключевые слова: профессиональная карьера, карьерные ориентации, конкурентоспособность, психологическая готовность, психолого-педагогическое сопровождение.

candidate of pedagogical sciences, Alekseeva Svetlana Preparation of designers to development of career as factor of forming of competitiveness of specialists at the market of labour // Institute of vocational formation, Ukraine, Kyiv.

Essence of professional designer career and maintenance of concept of competitiveness are reasonable. Basic directions of professional preparation of designers are certain to development of career, in particular, forming of quarry orientations, quarry expectations and quarry competence of future specialists. Terms are analysed introduction of the system of preparation of future designers to development of professional career as a полифункциональной model of the professional forming of specialist as subject of competitiveness at the market of labour. Educated necessity of forming psychological readiness, that will provide ability of future specialists to occupy active position of quarry development, his planning, capabilities to mobilize personality potential in the achievement of competitiveness at the market of labour. Introduction of pedagogical accompaniment of process of preparation of future designers is offered to development of career that will assist deepening of understanding of professional possibilities and valued attitude toward a professional career as to the process of management by professional life.

Keywords: professional career, quarry orientations, competitiveness, psychological readiness, pedagogical accompaniment.

Вступ. Актуальність проблеми професійної підготовки кар'єроорієнтованих дизайнерів зумовлена зростаючою роллю дизайну як ефективного засобу суттєвого підвищення якості промислової продукції, потужного джерела забезпечення дизайн-послуг в умовах економічної нестабільності сучасного світу. Сучасні процеси глобалізації та розвиток дизайн індустрії вимагають від майбутніх дизайнерів готовність до діяльності в умовах конкурентної боротьби, здатність забезпечити стійке положення на ринку праці. Суспільству потрібні дизайнери, які не тільки досконало опанували сучасні методи дизайну, володіють ґрунтовними знаннями високотехнологічного виробництва, а й здатні до професійного вдосконалення, кар'єрного розвитку, конкурентоспроможні на ринку праці. Побудова професійної кар'єри в сучасному світі стає обов'язковою умовою конкурентоспроможності на ринку праці.

Метою статті є обґрунтування необхідності підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри як чиннику формування конкурентоспроможності на ринку праці.

Виклад основного матеріалу. Сучасні проблеми працевлаштування та безробіття молодих фахівців доводить доцільність формування конкурентоспроможності майбутнього фахівця в освітніх навчальних закладах. Цій проблемі присвячені наукові праці Л. Ємельянової, А. Майковської, Н. Скрипник, В. Соченко [1; 3; 4] та інших учених. Кар'єроорієнтований дизайнер здатний до швидкого адаптування у постійних змінах суспільних умов, науково-технічного прогресу, нових видів діяльності та інформаційних форм спілкування за умови збереження позитивного внутрішнього психоенергетичного потенціалу й гармонії. Конкурентоспроможність – це комплексна діяльнісна характеристика фахівця, що виражається в здатності відповідати потребам ринку праці та витримувати конкуренцію, протистояти конкурентам. Кар'єроорієнтований дизайнер має не тільки високий рівень результатів професійної діяльності, але й готовий вистояти й перемогти в процесі конкуренції. Отже, позитивна кар'єрна орієнтація і конкурентоспроможність дизайнера визначає його здатність використовувати всі можливості для професійного розвитку, займатися самоосвітою. Саме ці складові дозволяють фахівцю бути більш успішним на ринку праці порівняно з іншими, що не мають аналогічної підготовки.

Сучасні процеси глобалізації розширює кордони ринку праці, відповідно, підвищуються вимоги до навчальних закладів дизайн-освіти як центрів постачання знань та підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних до швидкої адаптації на ринку праці, мобільності та конкурентоспроможності. Такий підхід, зумовлює необхідність підготовки фахівців у сфері дизайну зорієнтованих на позитивну мотивацію до професійної кар'єри як важливого чиннику конкурентоспроможності майбутніх дизайнерів на ринку праці. Дизайнер, який мотивований на кар'єрну самореалізацію, визначається як самостійна особистість, що здатна до конструювання професійного життя, досягнення успіху.

Підготовка майбутніх дизайнерів до професійної кар'єри має створювати умови для самоствердження, самовираження, саморегуляції особистості, формування її кар'єроорієнтованого світогляду, професійно-важливих якостей, розвитку кар'єрних домагань та творчих здібностей. Цілеспрямована підготовка до розвитку професійної кар'єри сприятиме оволодінню основами тактики й стратегії кар'єрного просування, успішній конкурентоспроможності, відкриваючи нові можливості використання творчого потенціалу майбутніх фахівців. Основний акцент, під час такої підготовки, має націлюватися на формування кар'єрних орієнтацій, кар'єрних очікувань, кар'єрних домагань та кар'єрної компетентності майбутніх фахівців.

Процес підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри ґрунтується на ідеї вдосконалення навчання через активізацію пізнавального інтересу до дизайнерської кар'єри, особистісного професійного розвитку, формування конкурентоспроможності. Підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри має бути ефективною за умови чіткого визначення цілей професійної підготовки з розвитку кар'єри, наближення змісту навчання до вимог майбутньої професійної діяльності, спрямованість навчальних дисциплін на кар'єрний розвиток, впровадження технологій навчання з використанням проектних і дослідницьких методів, що сприятимуть формуванню конкурентоспроможності на ринку праці.

Сучасна педагогічна система підготовки майбутніх дизайнерів до професійної кар'єри має відповідати тенденціям розвитку світового освітнього простору, викликам українського суспільства та ґрунтуватися на засадах концепцій гуманізації та гуманітаризації, через розробку нових підходів до професійного навчання. Постійне вивчення індивідуальних особливостей, діагностування реального рівня сформованості найважливіших особових якостей, професійних мотивів, інтересів, спрямованості на працю, наростаючих кар'єрних домагань, вміння оперативної зміни кар'єрної тактики, максимальної опори на власну активність – це основні складові змісту підготовки дизайнерів, що орієнтує майбутнього фахівця на прогресивний професійний розвиток, кар'єрний успіх та конкурентоспроможність на ринку праці.

Дизайнерська кар'єра розглядається не тільки як перспективна тенденція, важливо складова професійної діяльності, але і як чинник конкурентоспроможності фахівця на ринку праці. А отже, сучасний дизайнер має бути мотивований до розвитку кар'єри, як що хоче залишатися активним і успішним у сфері дизайну. Впровадження системи підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри – це поліфункціона модель професійного формування фахівця як суб'єкта власної життєдіяльності, здатного до ефективної конкурентоспроможності, кар'єрного розвитку, самоосвіти. Результат такого формування залишається відкритим і значною мірою детермінованим логікою розвитку особистості та ступенем усвідомлення її внутрішніх потреб й цілей. Але при цьому, домінанта кар'єри у такій підготовці перетворюється в провідну тенденцію професійного навчання, спрямованого на формування у майбутніх дизайнерів свідомих мотивів професійного розвитку, потреб до самовдосконалення. Професійна підготовка з розвитку кар'єри фахівців з дизайну передбачає не вузькопрофесійну, прикладну підготовку, а перш за все, формування високоосвіченої інтелігентної особистості, що сприймає необхідність самовдосконалення протягом усього професійного життя. Саме в цьому випадку формується особистість з готовністю до успішної кар'єрної реалізації і конкурентоспроможності на ринку праці.

Під час професійного навчання дизайнерів необхідно сформувати відповідну психологічну готовність, що забезпечить здатність майбутніх фахівців займати активну позицію з кар'єрного розвитку, планувати й прогнозувати власний професійний розвиток, позитивне ставлення до кар'єрної діяльності з ініціюванням пізнавальної активності, здатності мобілізувати особистісний потенціал заради досягнення кар'єрних цілей, розвитку себе як професіонала та готовності розвивати професійно важливі якості, які мають недостатній рівень сформованості для подальшого розвитку кар'єри.

Формування психологічної готовності майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри є вирішальною умовою швидкої адаптації до умов праці та подальшої професійної самореалізації фахівця. За своєю суттю, така готовність – це поєднання стійких і ситуативних установок на активні та цілеспрямовані дії на старті професійної кар'єри. Психологічна готовність до розвитку професійної кар'єри – це здатності засвоювати нові професійні напрямки, удосконалювати професійні навички, критично аналізувати результати професійної діяльності.

У процесі підготовки дизайнерів з розвитку кар'єри необхідна психолого-педагогічна підтримка майбутніх фахівців, основним завданням якої є надання допомоги у визначенні професійних інтересів особистості, ознайомлення з шляхами адаптації до певних професійних ситуацій та можливостями кар'єрної самореалізації у професійній діяльності. Такий психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку кар'єри має сприяти формуванню самосвідомості, поглибленню розуміння професійних можливостей та ціннісному ставленню до професійної кар'єри як до процесу управління професійним життям. Зазначені аспекти і визначаються як основні чинники формування конкурентоспроможності дизайнерів на ринку праці.

Висновки. Підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку кар'єри сприяє формуванню конкурентоспроможності фахівців на ринку праці. Ефективність такої підготовки значно зростає, якщо відбудеться впровадження відповідної педагогічної системи як поліфункціональної моделі професійного формування фахівця як суб'єкта конкурентоспроможності на ринку праці. Впровадження відповідної педагогічної системи сприяє формуванню психологічної готовності майбутніх фахівців, що забезпечить їх здатність займати активну позицію з кар'єрного розвитку, планувати професійне життя, мобілізувати особистісний потенціал заради досягнення конкурентоспроможності на ринку праці. Здійснення психолого-педагогічного супроводу в процесі підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку кар'єри сприятиме поглибленню розуміння професійних можливостей та ціннісному ставленню до професійної кар'єри як до процесу управління професійним життям.

Література:

1. Емельянова Л. А. Психология конкуренции и конкурентоспособности: монография /Л. А. Емельянова. – М. : Изд.-во МГОУ, 2008. – 440с.
2. Неборский Е. В. Способы осуществления интеграции образования, науки и бизнеса в университетах за рубежом /Е. В. Неборский // Известия Волгоградского государственного педагогического университета. – Серия «Педагогические науки». – Волгоград: ВГПУ Издательство «Перемена». – 2011. – № 1. – С. 137–141.
3. Скрипник Н. Є. Умови та перспективи розвитку ринку праці молоді в Україні /А. В. Майковська, Н. Є. Скрипник // Вісник Дніпропетровського університету. – Серія «Економіка». – Вип. 4 (3). – 2010. – С. 27–34.
4. Соченко В. М. Проблема працевлаштування молодих спеціалістів на сучасному ринку праці /С. Д. Дмитрієва, В. М. Соченко // Зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2012. – № 3 (19). С. 275–281.

References:

1. Emel'yanova L. A. *Psykhologhiya konkurentsyy u konkurentosposobnosti: monohrafiya* /L. A. Emel'yanova. – M.: Yzd.-vo MHOU, 2008. – 440s.
2. Neborskiy E. V. *Sposobt osushchestvlenyya yntehratsyy obrazovanyya, nauky y byznesa v unyversytetakh za rubezhom* /E. V. Neborskiy // *Yzvestyya Volhohradskoho hosudarstvennoho pedahohycheskoho unyversyteta*. – Seryya «Pedahohycheskiye nauky». – Volhohrad: VHPU Yzdatel'stvo «Peremena». – 2011. – № 1. – S. 137–141.
3. Skrypnyk N. Ye. *Umovy ta perspektyvy rozvytku rynku pratsi molodi v Ukrayini* /A. V. Maykovs'ka, N. Ye. Skrypnyk // *Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu*. – Seriya «Ekonomika». – Vyp. 4 (3). – 2010. – S. 27–34.
4. Sochenko V. M. *Problema pratsevlashtuvannya molodykh spetsialistiv na suchasnomu rynku pratsi* /S. D. Dmitriyeva, V. M. Sochenko // *Zb. nauk. prats' Tavriys'koho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu*. – 2012. – № 3 (19). S. 275–281.